

Underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1–2 till promemorian godkänns

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

I ärendet Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen ska nämnderna analysera de kommande årens utveckling och konsekvenser på ekonomi och verksamhet, samt redovisa satsningar och prioriteringar som bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Kommunstyrelsens underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026, även kallad fleråringen, belyser de utmaningar och möjligheter som Stockholm står inför under kommande år. Genom sitt övergripande ansvar för styrning och ledning, samt uppföljning av budget och mål för alla stadens verksamheter, har kommunstyrelsen högt ställda krav på en effektiv och leveranssäker verksamhet. Kommunstyrelsen är delaktig i de flesta av stadens stora projekt och processer vilket genomsyrar detta ärende.

Det tuffa ekonomiska läget kommer prägla Stockholm under flera år framöver. Det ställer krav på god ekonomisk styrning och hållbarhet. Att leverera stabil välfärd och service till alla stockholmare är prioriterat, liksom att fortsätta arbetet för att motverka klimatförändringarna och göra Stockholm till en klimatpositiv stad år 2030.

Osäkerheten i omvärlden påverkar hela staden och kommunstyrelsen följer det säkerhetspolitiska läget samt vidtar åtgärder för att göra Stockholm till en tryggare

stad. Krisberedskapen ska stärkas och stockholmarna ska bli tryggare i sin vardag. Skjutningar och sprängningar får aldrig normaliseras och staden behöver ta krafttag för att stävja våldsvågen, både akut här och nu och för att nå en positiv utveckling på sikt.

I en stundande lågkonjunktur ska en hög takt i bostadsbyggandet fortsätta att prioriteras. Ytterligare åtgärder för att minska arbetslösheten kommer att krävas under perioden. Kommunstyrelsens ansvar för arbetet med de globala målen inom Agenda 2030 ska understrykas liksom åtgärder för att staden ska vara en attraktiv arbetsgivare med trygga anställningar och goda villkor. Kompetensförsörjning är en central fråga. Inflation och prishöjningar skapar en pressad situation i stadens verksamheter men med gemensamma krafter ska staden stå fortsatt stark.

Stockholm den 19 april 2023

Karin Wanngård

Bilagor

1. Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen, dnr KS 2023/201-1.1
2. Blankettset KS mm 2024–2026, dnr KS 2023/201-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Dennis Wedin (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Att delvis godkänna Underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026 för kommunstyrelsen

Att därutöver anföra

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och framförallt passionerat tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademin och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

I Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen ska nämnderna analysera de kommande årens utveckling och konsekvenser på ekonomi och verksamhet, samt redovisa satsningar och prioriteringar som bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden. Eftersom Moderaterna förordar andra inriktningsmål än majoriteten har beslutat om vill vi också att nämnderna ska göra andra satsningar och prioriteringar.

Moderaternas inriktningsmål som nämnder ska jobba efter är följande:

- En modern storstad med möjligheter för alla.
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Vi kan konstatera att staden står inför svåra ekonomiska tider – redan ett halvår efter att den rödgröna majoriteten tillträdde. Ansvarsfulla politiker hade tagit höjd för denna utveckling och prioriterat kommunens kärnverksamheter. Det har det vänsterstyret inte gjort.

Vi såg hur den tidigare socialdemokratiskt ledda majoriteten förde en politik som lät ekonomin urholkas, och vi ser nu igen en politisk inriktning från vänsterstyret som leder till samma sak. Grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd måste alltid vara att säkra stadens finanser och bygga upp stadens finansiella tillgångar. Under år 2022 minskade kommunkoncernens externa bruttoskuld med 2,5 procent. Det var första gången sedan år 2010 som skulden minskade på årsbasis. Detta kunde åstadkommas genom en aktiv förvaltning av stadens fastighetsbestånd och strategiska avyttringar av tillgångar som inte utgör stadens kärnverksamhet. En återgång till en ekonomisk politik som ökar skuldutvecklingen kan komma att medföra en försämrad kreditvärdighet. Det, tillsammans med en normalisering av ränteläget, riskerar att öka kapitalkostnaderna på ett sätt som på sikt kommer att tränga undan driftmedel.

Särskilt allvarig är den ekonomiska situationen i skolan. Det föreslagna underlaget till budget konstaterar att det behövs ett fortsatt fokus på goda resultat i skolan för samtliga elever. Vi instämmer i inriktningen men är inte övertygade att vänsterstyrets politik kommer att kunna leva upp till den målsättningen den förda politiken redan innebär nedskärningar i skolan som drabbar tusentals elever. Enligt den senaste prognosen från utbildningsförvaltningen kommer 103 av stadens 126 grundskolor att gå med underskott i år – totalt med drygt 260 miljoner kronor. Detta får en direkt påverkan på utbildningskvaliteten. Neddragning av personal i form utav lärare, elevassistenter och specialpedagoger kommer att få direkt påverkar på elevernas undervisning. Vi anser att skolan behöver prioriteras upp.

Vi kan också konstatera att majoriteten inte tar det trygghetskapande arbetet på det allvar som situationen i Stockholm kräver. Det gäller framförallt det förebyggande arbetet. Ett effektivt förebyggande arbete tar lång tid att bygga upp men är enklare att montera ner. Nedskärningarna i skolan kommer drabba det förebyggande arbetet och tillsammans med andra felprioriteringar är trygghetsarbetet hotat i Stockholm. Det föreslagna underlaget konstaterar att en ny lag om ordningsvakter träder i kraft under

perioden och ökar möjligheterna att ha ordningsvakterna på fler platser. Den nya lagen är positiv för Stockholm men kommer inte att komma stockholmarna till del i den utsträckning den hade kunnat då 120 av 180 ordningsvakter har sagts upp till följd av den rödgröna politiken. Att ha möjlighet att verka trygghetsskapande på fler platser hjälper inte när det inte finns ordningsvakter att verka på dem. Vi anser att det trygghetsskapande arbetet och däribland användningen av ordningsvakter behöver prioriteras upp.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.
2. Därutöver anförs följande.

Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och framförallt passionerat tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademin och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

Därutöver vill Liberalerna anföra följande:

Vi ser fortsatt med oro på majoritetens hantering av stadens ekonomi. Förra gången socialdemokraterna ledde en majoritet fördes en politik som lät den urholkas, och vi ser redan nu en politisk inriktning från vänsterstyret som leder till samma sak. Grunden för stockholmarnas gemensamma välfärd måste alltid vara att säkra stadens finanser och bygga upp stadens finansiella tillgångar. Under år 2022 minskade kommunkoncernens externa bruttoskuld med 2,5 procent. Det var första gången sedan år 2010 som skulden minskade på årsbasis. Detta kunde åstadkommas genom en aktiv förvaltning av stadens fastighetsbestånd och strategiska avyttringar av tillgångar som inte utgör stadens kärnverksamhet. En återgång till en ekonomisk politik som ökar skuldutvecklingen kan komma att medföra en försämrad kreditvärdighet. Det, tillsammans med en normalisering av ränteläget, riskerar att öka kapitalkostnaderna på ett sätt som på sikt kommer att tränga undan driftmedel.

Situationen i stadens skolor är djupt problematiskt. Majoriteten pekar på att det är regeringen som borde finansiera kommunens verksamheter, men lägger samtidigt pengar på cykeljourer, centrum för cirkularitet och inrättande av andre vice ordförandeposter istället för att lösa skolans utmaningar.

Liberalerna menar att det finns en obalans i majoritetens avsättningar. Fokus borde ligga på att frigöra medel för stadens skolor samt de grupper som bland annat Stadsmissionen larmat om är i akut behov av stöd i enlighet med Liberalernas förslag.

Det föreliggande förslaget till budgetplanen för 2024-2026 för kommunstyrelsen följer inriktningen i majoritetens budget som beslutats av kommunfullmäktige. Förslaget återspeglar med all önskvärd tydlighet kontrasten mellan Liberalernas politik och den socialdemokratiskt ledda majoritetens dito. Majoriteten radar upp viktiga prioriteringar som återspeglas i deras budget: bostadsbyggande, vikten av att staden är en attraktiv arbetsgivare med trygga anställningar och goda villkor men inkluderar även kompetensförsörjning. Finansborgarrådet skriver att ”inflation och prishöjningar skapar en pressad situation i stadens verksamheter men med gemensamma krafter ska staden stå fortsatt stark”. Det är mycket uppseendeväckande att finansborgarrådet inte nämner situationen i stadens skolors över huvud taget. Liberalerna har påtalat de uppenbara riskerna i rådande lågkonjunktur och föreslagit lösningar på friskvårdsbidraget som skulle underlätta för skolornas ekonomi utan gehör från majoriteten.

Det är dock glädjande att finansborgarrådet menar på att det finns ett kommunalt ansvar kring stadens ekonomi då det mediala budskapet har handlat om att någon annan har ansvaret för kommunens ekonomi och skyldighet finansiera stadens verksamheter.

I övrigt hänvisar vi till vår budgetreservation i kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jan Jönsson (L) om är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna Underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026 för kommunstyrelsen
2. Att därutöver anföra

Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och framförallt passionerat tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister,

investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

I Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen ska nämnderna analysera de kommande årens utveckling och konsekvenser på ekonomi och verksamhet, samt redovisa satsningar och prioriteringar som bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden. Eftersom Centerpartiet förordar andra inriktningsmål än majoriteten har beslutat om vill vi också att nämnderna ska göra andra satsningar och prioriteringar. I Centerpartiets budgetreservation för 2023 återfinns följande inriktningsmål:

- En öppen och attraktiv storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad
- En innovativ stad med ansvarsfull och hållbar ekonomi

Stadsledningskontoret konstaterar i underlaget till budget 2024-2026 att det reala skatteunderlaget kommer ha en historiskt svag utveckling de kommande åren. Samtidigt påverkas kostnadsutvecklingen av den för närvarande höga inflationen och stigande räntor, med risk för ytterligare effekter från utvecklingen av det säkerhetspolitiska läget i Europa, med mera. Det innebär ett behov för alla stadens verksamheter att prioritera inom sina uppdrag och kontinuerligt arbeta för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet. Det betyder både att prioriteringar behöver göras mellan verksamheter, men också att nämnder och bolag måste undanröja kostnader som inte bidrar till bättre verksamhet för våra medborgare eller ens stadens personal, så som dyra och dysfunktionella digitala system eller it-avtal som sträcker sig över ett decennium där bara en leverantör lämnade anbud.

Skolan befinner sig just nu i en särskilt pressad situation och majoriteten behöver frigöra medel för att skolor inte ska behöva göra kostnadsbesparingar som drabbar verksamheten långsiktigt för att vi för tillfället har hög inflation. Under svåra ekonomiska tider är det viktigt att värna stabilitet och långsiktighet i ekonomin. Samtidigt behöver också regeringen inse situationens allvar och skjuta till medel för att välfärden ska kunna överbrygga detta akuta läge.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige för vilka prioriteringar som bör ligga till grund för planeringen för perioden 2024-2026.

Särskilt uttalande av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 för kommunstyrelsen grundar sig på den rödgröna majoritetens politiska direktiv. Sverigedemokraterna står för en annan inriktning och väljer därför att avstå från att delta i beslut.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet förenas av en gemensam vision för framtidens Stockholm, som bejakar Stockholms styrkor och särart, och framförallt passionerat tror på stockholmarnas potential och möjligheter inför framtiden. Vår vision för Stockholm är en modern, öppen, trygg, hållbar, tillåtande och framtidsinriktad stad där det finns en mångfald av människor, företag och företagare. I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Här ska det vara enkelt att leva och utvecklas, oavsett livssituation och tid i livet. Stockholm ska fortsätta utvecklas i takt med vad stockholmarna önskar, behöver och drömmer om.

För Kristdemokraterna är verkligheten viktigare att förhålla sig till än ideologiska teorier och utopier. Vi delar inte andra partiers uppfattning om att det råder konflikt mellan kommunalt och privat utförd välfärd, att låta ideologier avgöra frågan om upplåtelseform eller att individen står mot kollektivet. För oss handlar det om kvalitet och resultat utifrån de lokala förutsättningarna i varje stadsdel, med hänsyn för såväl individen som familjen och samhället i stort.

Vi ser allvarligt på att vänstermajoritetens politik riskerar att försämra stadens ekonomi i ett redan känsligt ekonomiskt och finansiellt läge nationellt och globalt. En återgång till ökad skuldsättning i snabb takt för att finansiera allmännyttans höga mål samtidigt som räntorna skenar kommer drabba välfärden då driftmedel trängs undan av de ökade kapitalkostnaderna. Det är stockholmarna som i slutändan behöver stå för notan när politiken slösar.

Vi vet att man både kan stärka välfärden och sänka skatten – det har vi bevisat. Vi lämnar efter oss en mandatperiod med rekordstora satsningar på äldreomsorgen och grundskolan, sänkt skatt och sunda finanser där kommunkoncernens skuld för första gången sedan år 2010 minskat. Trots ett gediget arbete vet vi att det finns mer att göra. Genom ett mer stringent fokus på de kommunala kärnuppdragen och tillhörande verksamheter kan mer resurser frigöras åt välfärden och skattetrycket minska.

I övrigt hänvisar jag till Kristdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige.

Ärendet

I ärendet Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 ska nämnderna analysera de kommande årens utveckling och konsekvenser på ekonomi och verksamhet, samt redovisa satsningar och prioriteringar som bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden. Analyserna utgör underlag i stadsledningskontorets arbete med stadens budget och med konjunkturärendet som behandlas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott under våren.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsens Underlag för budget 2024 med inriktning 2025 och 2026 belyser frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden 2024–2026 liksom satsningar och prioriteringar som bedöms bidra till kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden.

Stadsledningskontoret följer nogsamt det kraftigt försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa och den samhällsekonomiska utvecklingen. Den rådande situationen och utvecklingen under perioden kan medföra behov av omprioriteringar av planerat arbete. Stadens arbete med att motverka gängkriminalitet och dödligt våld såsom skjutningar och sprängningar är fortsatt av högsta prioritet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner Underlag för budget 2024 med inriktning för 2025 och 2026 för kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 1–2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.